

Селезень Олена Миколаївна,
Старший викладач кафедри статистики,
АГД та маркетингу Сумського
Національного Аграрного Університету

ОБГРУНТУВАННЯ МОЖЛИВОСТІ РОЗШИРЕННЯ АСОРТИМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

З метою досягнення конкурентоспроможності продукції сільськогосподарського виробництва аграрним підприємствам необхідно постійно відшукувати різноманітні шляхи підвищення ефективності власної діяльності та обирати стратегію розвитку підприємства для досягнення своєї основної мети – отримання прибутку. Відповідно з потребами ринкової економіки, сільськогосподарські підприємства повинні прогнозувати та планувати стратегію свого розвитку тобто функціонування підприємства повинно відбуватися на підставі розробленої економічної політики.

Один із напрямів розвитку аграрного виробництва є розширення його структури. Біологічна природа аграрного виробництва передбачає досягнення максимізації прибутку тільки при гармонійному поєднанні різних культур, на основі науково розроблених сівозмін, які сприятимуть максимальній забезпеченості культури поживними речовинами. [2, с.129].

Оцінка тенденцій і структурних змін у сільському господарстві України і Сумської області зокрема дозволяє відмічати такі зміни у галузях рослинництва як розширення посівних площ кукурудзи за одночасного скорочення площ пшениці озимої та ярої; різке збільшення посівів ріпаку при скороченні площ посіву сої; значне розширення посівів соняшнику. Зацікавленість аграріїв до соняшнику пояснюється високою його рентабельністю. У галузі тваринництва: розвиток беконного напрямку у свинарстві; відновлення поголів'я овець.

Дослідження діяльності сільськогосподарського підприємства СТОВ «Обрій» Середино-Будського району Сумської області показало, що за останні

роки воно займається виключно вирощуванням тільки двох культур: кукурудзи і соняшника і повністю відмовилось від галузі тваринництва. Як наслідок, втрачаються робочі місця, унеможлиблюється використання органічних добрив, зменшуються доходи підприємства.

Таблиця 1.

Динаміка виробництва і реалізації продукції

Види продукції	2014 р.			2015 р.			2016 р.			Відхилення 2016 р. від 2014 р. (+;-)		
	Обсяг виробництва, ц	Обсяг реалізації, ц	Рівень товарності, %	Обсяг виробництва, ц	Обсяг реалізації, ц	Рівень товарності, %	Обсяг виробництва, ц	Обсяг реалізації, ц	Рівень товарності, %	Обсяг виробництва, ц	Обсяг реалізації, ц	Рівень товарності, п.в.
Зернові та зернобобові	82588	65176	79	133233	52886	39,7	-	65676	-	-82588	500	-
Озима пшениця	1395	824	59,06	-	572	-	-	-	-	-	-824	-
Жито	1219	1218	100	-	-	-	-	-	-	-	-1218	-
Кукурудза	79974	63134	79	133233	52314	39,26	-	65676	-	-	2542	-
Соняшник	16318	8049	49	16857	25123	149,03	35988	35988	100	19670	27939	51
Соя	2819	6381	226,3	-	34	-	-	-	-	-	-	-
Приріст ВРХ	48	425	885,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вівці	26	105	403,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Молоко	265	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

З метою виведення підприємства з кризової ситуації проаналізуємо економічний ефект від впровадження нової групи асортименту товарів в поєднанні з існуючими асортиментними групами підприємства. При чому обмежуючим показником є площа посівів, яка у 2016 році скоротилась до 1025 га.

Таблиця 2

Можливі варіанти розширення асортименту продукції

Вид продукції	Проект 2018 р.								
	Площа, га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, ц	Реалізовано, ц	Рівень товарності, %	Ціна 1 ц, грн.	Собівартість 1 ц грн.	Прибуток, тис. грн.	Прибуток з 1 ц, грн
Варіант I									
Ріпак	100	20,00	2000	2000	100	1080,00	707,20	745,6	372,80
Кукурудза	100	60,00	6000	6000	100	420,00	199,44	1323,4	220,56
Соняшник	825	38,00	31350	31350	100	950,00	426,44	16413,6	523,56
Всього	1025							18482,6	
Варіант II									
Соя	100	17,00	1700	1700	100	1050,00	479,47	969,9	570,53
Ріпак	100	20,00	2000	2000	100	1080,00	707,20	745,6	372,80
Соняшник	825	38,00	31350	31350	100	950,00	426,44	16413,6	523,56
Всього	1025							18129,1	
Варіант III									
Кукурудза	100	60,00	6000	6000	100	420,00	199,44	1323,4	220,56
Соя	100	17,00	1700	1700	100	1050,00	479,47	969,9	570,53
Соняшник	825	38,00	31350	31350	100	950,00	426,44	16413,6	523,56
Всього	1025							18706,9	

Для спрощення розрахунків зупинимось на основних показниках діяльності (урожайність, ціна реалізації та повна собівартість реалізованої продукції). Для прогнозування собівартості продукції скористаємось матеріалами, наданими департаментом агропромислового розвитку від 10.02 2017 року. Для прогнозування ціни зупинимось на показниках цін зернотрейдерів Сумської області від 28.06 2017 року.

Оскільки досліджуване підприємство займається тільки промисловим вирощуванням культур, то рівень товарності спрогнозуємо стовідсотковий.

Всі розглянуті варіанти комбінацій запропонованих культур є прибутковими в межах 18 млн.грн. на відміну від варіанту монокультури – 20 млн.грн., яку підприємство намагається впроваджувати на сучасному етапі.

Враховуючи значну виснаженість ґрунтів, ми пропонуємо зупинитись на варіанті II, який має найменший прибуток, але дозволить дещо покращити якість сівозміни. Як зазначалось, приорювання залишків поживних відходів ріпаку дозволить збагатити ґрунт азотом та збільшити урожайність наступних культур. Соя на відміну від кукурудзи також сприяє насиченню ґрунту азотом. На сучасному етапі виробникам важко відмовитись від прибутків, але це необхідно робити, хоча б з метою збільшення урожайності в майбутньому за рахунок мінімальної оптимізації сівозмін

Завдяки економічно обґрунтованому розширенню асортименту сільськогосподарської продукції, упровадженню сучасних адаптивних технологій, системі сівозмін та нових сортів сільськогосподарських культур, налагодженню нових каналів збуту продукції товаровиробники мають можливість забезпечити прибутковість свого виробництва. Нині виробництво конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції можливе лише на основі всезростаючої культури землеробства. Розуміння цих проблем, правильна маркетингова стратегія, ефективне використання всього ресурсного і технологічного потенціалу аграрних підприємств можуть дати позитивні результати.

Список використаної літератури

1. Шумкова О. В. Окремі аспекти управління товарним асортиментом підприємства/ О. Шумкова, І. Глубока // Вісник СНАУ. – 2010. – № 5/1. – С. 64-69.
2. Петрова Н. О. Стратегія диверсифікації сільськогосподарського виробництва, як шлях формування конкурентоспроможності підприємства АПК [Текст] // Вісник СНАУ.-2009.- №4. – С. 129-134.